

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Факультет психології, соціальної роботи та спеціальної освіти
Кафедра психології особистості та соціальних практик

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

« _____ »

2025 р.

ПРОГРАМА

ВИРОБНИЧОЇ (КОНСУЛЬТАЦІЙНОЇ) ПРАКТИКИ

спеціальності 053 Психологія

освітнього рівня другого (магістерського)

освітньої програми 053.00.05 Екстремальна та кризова психологія

Київ – 2025

Розробники:

Столярчук Олеся Анатоліївна, доктор психологічних наук, професор, професор кафедри психології особистості та соціальних практик;

Рева Олена Миколаївна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології особистості та соціальних практик

Керівники:

науково-педагогічні працівники кафедри психології особистості та соціальних практик

Програму практики розглянуто і затверджено на засіданні Вченої ради Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти

Протокол від «3» вересня 2025 р. № 8

Секретар (Тетяна ХОМИК)

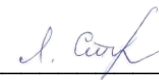
Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри психології особистості та соціальних практик

Протокол від «28» серпня 2025 р. № 13

Завідувач кафедри Світлана КАЛІЩУК

Програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми 053.00.05 Екстремальна та кризова психологія)

28.08. 2025 р.

Керівник освітньої програми Олеся СТОЛЯРЧУК

Програму перевірено

29.08. 2025 р.

Заступник декана Роман ПАВЛЮК

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол № ____

1. Опис програми практики

Найменування показників	Характеристика за формами навчання	
	денна	заочна
Вид практики	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	4,5/135	
Курс	2	2
Семестр	3	3
Кількість змістових модулів з розподілом:		
Обсяг кредитів	4,5	4,5
Обсяг годин, в тому числі:	135	135
Кількість тижнів	3	3
Форма семестрового контролю	залік	залік

2. Мета та завдання практики

Мета – закріплення та поглиблення теоретичних знань студентів у галузі екстремальної і кризової психології, формування професійних умінь, навичок реалізації консультативної функції при наданні психологічної допомоги особистості, що опинилась в складній життєвій ситуації, підвищення психологічної культури здобувачів.

Завдання практики:

- систематизація і розширення теоретичних знань, отриманих у процесі навчання за освітньо-професійною програмою підготовки фахівця магістерського освітнього рівня, та удосконалення здатності їх творчого застосування на практиці;
- використання сучасних прийомів і технік розвивально-корекційної, консультативної, профілактичної, просвітницької та реабілітаційної діяльності;
- формування умінь професійного спілкування з клієнтською аудиторією;
- виховання етичних якостей і професійної позиції психолога;
- формування індивідуального стилю фахової діяльності.

3. Результати проходження практики

Відповідно до Освітньо-професійної програми 053.00.05 Екстремальна та кризова психологія за другим (магістерським) рівнем вищої освіти зі спеціальності 053 Психологія, виробнича (консультативна) практика забезпечує формування таких загальних та фахових компетентностей:

- ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- ЗК9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
- СК5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.
- СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.
- СК10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.
- СКу12. Здатність вибудовувати передбачувану тактику профілактики дистресу чи кризового стану людини.
- СКу13. Здатність розробляти та застосовувати превентивні та корекційні програми збереження психологічного здоров'я людини (в тому числі в умовах війни).
- СКу14. Здатність до рефлексії та супервізії власної фахової діяльності.

Відповідно до Освітньо-професійної програми 053.00.05 Екстремальна та кризова психологія за другим (магістерським) рівнем вищої освіти зі спеціальності 053 Психологія, виробнича (консультативна) практика забезпечує оволодіння такими **результатами навчання**:

- РН4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.
- РН5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.
- РН6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.
- РН10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.
- РН11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.
- РН16. Надавати кваліфіковану психологічну допомогу особистості у кризовому стані для активізації ресурсів її життєстійкості (в тому числі в умовах війни).

4. Обов'язки суб'єктів виробничої (консультаційної) практики

Студенти при проходженні практики зобов'язані:

- під час установчої конференції (до початку практики) ознайомитись із розпорядженням декана факультету про проведення практики;
- одержати від керівника копію розпорядження (витяг) про направлення на базу практики, програму практики, інші методичні матеріали, передбачені

програмою, консультації щодо оформлення всіх необхідних документів і форм звітності;

- перебувати на базі практики відповідно до затвердженого графіку. У випадку виконання завдань практики у дистанційному форматі відвідування студентом бази практики узгоджується з керівником від Університету та керівником від бази практики;

- ознайомитись з правилами техніки безпеки, охорони праці, внутрішнього трудового розпорядку підприємства (організації, установи) і суворо їх дотримуватися;

- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики;

- нести відповідальність за виконану роботу;

- своєчасно оформити звітну документацію;

- захистити звіт про проходження практики.

Обов'язки керівників практики від кафедри:

- участь у розподілі студентів за базами практики;

- ознайомлення студентів з програмою практики, метою, завданнями, критеріями оцінювання, системою та формами звітності;

- контроль за своєчасним прибуттям студентів до бази практики та її відвідуванням, виконанням програми практики та її завдань, термінів її проведення, правил внутрішнього трудового розпорядку баз практики;

- отримання від адміністрації бази практики копії (витягу) наказу/розпорядження про прийняття студентів на практику із зазначенням терміну та призначенням безпосередніх керівників від підприємства (організації, установи);

- забезпечення, разом з керівниками від бази практики, якісного проходження практики студентами відповідно до затвердженої програми;

- контроль умов праці і побуту студентів на базі практики, проведення з ними обов'язкових інструктажів з охорони праці і техніки безпеки;

- надання методичної допомоги студентам під час виконання завдань практики, збору матеріалів до кваліфікаційної роботи у формі навчально-професійного проєкту;

- проведення консультацій щодо обробки зібраного матеріалу та його використання у звіті про проходження практики, а також у кваліфікаційній роботі у формі навчально-професійного проєкту;

- участь в установчій та звітній конференціях, збір звітів студентів про практику та передавання їх на кафедру для зберігання;

- оцінювання результатів проходження практики;

- забезпечення своєчасного оформлення і надання до Студентського офісу документації, що стосується оплати праці керівників від бази практики.

Обов'язки керівників баз практики:

- проведення інструктажів з техніки безпеки та протипожежної безпеки на підприємстві й на робочому місці при виконанні конкретних видів робіт;

- ознайомлення студентів-практикантів з організацією роботи та функціональними обов'язками на конкретному робочому місці / посаді;
- забезпечення та контроль виконання студентами-практикантами програми практики, допомога в підборі матеріалу для виконання завдань практики;
- оцінка якості виконуваних робіт студентами-практикантами, складання характеристик з відображенням у них таких складових: виконання програми практики, якості професійних знань та умінь, набутих практичних навичок, ставлення студентів до роботи тощо.

5. Програма практики

Виробнича (консультаційна) практика студентів у якості майбутнього психолога є складовою частиною професійної підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти і згідно з навчальним планом організовується в 3 семестрі. Науково-методичною основою для проходження виробничої (консультаційної) практики є ряд опанованих студентами обов'язкових навчальних дисциплін, таких як «Екстремальна психологія з практикумом», «Психологія війни та збройних конфліктів», «Життєві кризи особистості», «Психологія насильства», «Психічна травма та посттравматичний стресовий розлад», а також досвід, набутий під час проходження виробничої (діагностичної) практики.

Предметом практики є реалізація психологом консультаційної функції професійної діяльності в умовах надання кваліфікованої фахової допомоги особистості, яка переживає екстремальні і кризові життєві ситуації.

Прикладні завдання:

- 1) аналіз основних запитів і груп клієнтів, що звертаються за психологічною консультаційною допомогою в екстремальній чи кризовій ситуації;
- 2) створення графічного зображення (інфографіка, діаграма) результатів аналізу кількості звернень і змісту запитів клієнтів;
- 3) спостереження за ходом психологічних консультацій клієнтів, що перебувають у важких життєвих ситуаціях;
- 4) проведення консультаційної бесіди з окремою категорією клієнтів, що потрапили у складну життєву ситуацію;
- 5) розроблення електронного макету щоденника ментального здоров'я, що містить рекомендації зі збереження психологічної рівноваги особистості, яка перебуває в складних життєвих умовах.

Базами проходження виробничої (консультаційної) практики здобувачів другого магістерського рівня вищої освіти можуть бути **соціально-психологічна служба Університету Грінченка, кризові центри психологічної допомоги, центри практичної психології, центри соціально-психологічної реабілітації дітей та молоді, Київський міський центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді та його районні відділення,**

інклюзивно-ресурсні центри, психологічні асоціації, громадські та благодійні неурядові організації, Центр пробації м. Києва. Для виконання завдань практики студенти можуть бути скеровані і в інші установи й організації, де здійснюється практична діяльність психологічного спрямування. В межах внутрішньої академічної мобільності базами проходження практики можуть бути університетські кафедри психології, які реалізують проєкти/заходи психологічної підтримки населення.

Змістовий модуль 1.

Зміст консультативної діяльності психолога в галузі екстремальної та кризової психології

Перший етап – ознайомчий.

На цьому етапі студент здійснює:

- ознайомлення з особливостями роботи консультуючого психолога, що практикує в галузі екстремальної та кризової психології, вивчення нормативно-правової документації його фахової діяльності;
- аналіз основних запитів і груп клієнтів, що звертаються за консультативною допомогою в екстремальній чи кризовій ситуації; дослідження основних характеристик даного типу екстремальних, кризових, складних життєвих ситуацій, їх складових і чинників виникнення;
- створення графічного зображення (інфографіка, діаграма) результатів аналізу кількості звернень та змісту запитів клієнтів.

Змістовий модуль 2.

Психологічні практики та навички консультативної діяльності психолога в галузі екстремальної та кризової психології

Другий етап – основний.

На цьому етапі студент здійснює:

- спостереження за ходом психологічного консультування клієнтів, що перебувають у важких життєвих ситуаціях та оформлює протоколи;
- проведення консультативної бесіди з окремою категорією клієнтів, що потрапили у складну життєву ситуацію;
- проведення зустрічі з керівником щодо обговорення результатів роботи, опрацьованих консультативних зустрічей, рефлексії власних психоемоційних станів і реакцій під час практики;
- розроблення електронного макету щоденника ментального здоров'я, що містить рекомендації зі збереження психологічної рівноваги особистості, що опинилась в складних життєвих обставинах.

Третій етап – заключний.

На цьому етапі студент здійснює:

- самоаналіз результатів практики та проходження опитування для оцінки її ефективності;

- залучення керівника від бази практики до опитування з метою моніторингу та покращення якості практичної підготовки здобувачів;
- підготовку звітної документації та презентації за результатами практики до захисту;
- підготовку презентації за результатами практики до захисту;
- участь у звітній конференції з практики та складання заліку.

Звітна документація з виробничої (консультаційної) практики:

- інфографіка аналізу кількості звернень і змісту запитів консультацій клієнтів організації;
- протоколи спостереження консультативних зустрічей (Додаток В);
- план консультативної бесіди (додаток В);
- щоденник ментального здоров'я;
- щоденник (Додаток А),
- звіт (Додаток Б),
- характеристика студента/ки-практиканта/ки, підписана психологом і керівником бази практики та завірену печаткою цієї установи \організації (Додаток Г).

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Візуалізація (інфографіка, діаграма) результатів аналізу кількості звернень та змісту запитів клієнтів, що звертаються за консультаційною допомогою в екстремальній чи кризовій ситуації	10	1	10		
Оформлення протоколів спостереження психологічного консультування клієнтів, що перебувають у важких життєвих ситуаціях (Додаток В)	10			3	30
Опис змісту проведеної консультативної бесіди з окремою категорією клієнтів, що потрапили у складну життєву ситуацію	30			1	30
Розробка електронного макету щоденника ментального здоров'я, що	20			1	20

містить рекомендації по збереженню психологічної рівноваги особистості					
Створення презентації, оформлення щоденника, написання звіту	10			1	10
Разом			10		90
Максимальна кількість балів: 100					

6.2. Форми проведення контролю та критерії оцінювання

Контроль роботи студентів під час проходження ними виробничої (консультаційної) практики відбувається відповідно до її етапів. Критерії оцінювання роботи студента під час практики викладені у таблиці 6.2.

Таблиця 6.2

Зміст і критерії оцінювання роботи студента

Зміст роботи та її функціональне призначення	Форма звітності	К-сть одиниць	Максимальна кількість балів
Змістовий модуль 1.			
Зміст консультаційної діяльності психолога в галузі екстремальної та кризової психології			
Аналіз та візуалізація кількості звернень і змісту запитів клієнтів, що звертаються за консультаційною допомогою в екстремальній чи кризовій ситуації (визначення спроможності студента до диференціації типів екстремальних ситуацій, самостійного узагальнення та систематизації інформації, формулювання кваліфікованих висновків)	Інфографіка, діаграми	1	10
Змістовий модуль 2.			
Психологічні практики та навички консультаційної діяльності психолога в галузі екстремальної та кризової психології			
1. Оформлення протоколів спостереження психологічного консультування клієнтів, що перебувають у важких життєвих ситуаціях (визначення здатності студента узагальнювати емпіричні дані та формулювати кваліфіковані висновки)	Протоколи	3	30

2. Укладання змісту та проведення консультативної бесіди з окремою категорією клієнтів, що потрапили у складну життєву ситуацію (виявлення здатності студента до організації консультативної діяльності кризового психолога, надання психологічної допомоги особистості у кризовому стані для активізації ресурсів її життєстійкості)	Розгорнутий план	1	30
3. Створення електронного макету щоденника ментального здоров'я, що містить рекомендації по збереженню психологічної рівноваги особистості (виявлення вміння студента розробляти та застосовувати превентивні та корекційні програми збереження психологічного здоров'я людини)	Щоденник	1	20
Оформлення звітної документації (визначення здатності студента до рефлексії, оцінювання й оформлення результатів практики)	Презентація, звіт	1	10

6.3. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.
Семестровий контроль проводиться у вигляді диференційованого заліку.

6.4. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового змісту практики з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового змісту практики без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань

		(умінь), що вимагає повторного проходження практики
--	--	---

7. Рекомендовані джерела

1. Положення про практику студентів Київського столичного університету імені Бориса Грінченка (НОВА РЕДАКЦІЯ). URL: <https://cutt.ly/ceYjKqPv>.
2. Горностай П.П. *Консультативна психологія. Теорія і практика проблемного підходу*: монографія. Київ: Ніка-Центр. 2025. 416 с.
3. Калашникова Л. В., Руденко Ю. Ю., Руденко С. А. Розуміння сутності ментального здоров'я в контексті комплексного підходу. *Наукові записки. Серія: Психологія*, 2024. №1. С. 74–81.
4. Каліщук, С.М. (2023). Прикладні моделі психологічного супроводу особистості у кризі. *Habitus*, 2023. № 43. С. 144–151.
5. Каліщук С. М. *Психотехніки кризового консультування: Моделі. Алгоритми. Вправи. Приклади*: монографія. Київ: Майстер Книг, 2023. 368 с.
6. Магдисюк Л. І., Федоренко Р.П. *Основи психологічного консультування* : навч. посіб. Луцьк : Вежа-Друк, 2022. 360 с.
7. Павлик Н. Структура й критерії психологічного здоров'я особистості. *Психологія і особистість*. 2022. № 1(21). С. 34–59.
8. Славіна Н.С. *Психологічне консультування: навчально-методичний посібник*. Видання третє, перероблене та доповнене. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О.В., 2022. 180 с.
9. Ткачишина О. Р. Проблема ментального здоров'я в Україні: психологічний аналіз. *ГАБІТУС*. 2023. №53. С. 207–211.
10. Dafermos M. (2022). Discussing the Concept of Crisis in Cultural-historical Activity Research: a Dialectical Perspective. *Hu Arenas*. 7(2), 273–292

Додаток А

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Факультет психології, соціальної роботи та спеціальної освіти
Кафедра психології особистості та соціальних практик

ЩОДЕННИК ВИРОБНИЧОЇ (КОНСУЛЬТАЦІЙНОЇ) ПРАКТИКИ

студента/тки 2 курсу, групи _____
освітньої програми 053.00.05 Екстремальна та кризова психологія
спеціальності 053 Психологія

(прізвище, ім'я, по-батькові)

за період з «_____» _____ 20__ року по «_____» _____ 20__ року

Місце проходження практики _____

Керівник від бази практики _____
(посада, прізвище, ім'я, по-батькові)

Викладач-керівник _____
(посада, прізвище, ім'я, по-батькові)

Дата	Вид роботи	Відмітка про виконання

_____ Підпис студента

_____ Підпис викладача

В щоденник практики заносяться всі поточні заходи, пов'язані з проходженням практики, інші види робіт (робота в онлайн бібліотеці, консультації з викладачем і т.п.).

Додаток Б

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Факультет психології, соціальної роботи та спеціальної освіти
Кафедра психології особистості та соціальних практик

ЗВІТ

З ПРОХОДЖЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ (КОНСУЛЬТАЦІЙНОЇ) ПРАКТИКИ

студента/тки 2 курсу, групи _____

освітньої програми 053.00.05 Екстремальна та кризова психологія
спеціальності 053 Психологія

(прізвище, ім'я, по-батькові)

в період з «____» _____ 20__ року по «____» _____ 20__ року

Місце проходження практики _____

Керівник від бази практики _____
(посада, прізвище, ім'я, по-батькові)

Викладач-керівник _____
(посада, прізвище, ім'я, по-батькові)

1. За період практики мною було виконано такі види роботи:

2. Позитивні моменти в організації та змісті практики, включаючи опис сформованих чи збагачених загальних і фахових компетентностей:

3. Побажання та рекомендації щодо покращення організації та змісту виробничої (консультаційної) практики:

Дата _____

_____ Підпис студента

_____ Підпис керівника
від бази практики

Додаток В

Шаблон оформлення протоколу консультаційної бесіди

Протокол консультаційної бесіди № _____

Дата та час: _____

Психолог: _____

(ім'я та перша літера прізвища)

Клієнт _____

(ім'я та перша літера прізвища)

Стать клієнта _____ Вік _____ Освіта / посада / статус (за потреби інші дані) _____

Структура бесіди

1. Привітання.
2. Запит клієнта та вербальний опис проблеми _____

3. Невербальні реакції /поведінка клієнта: _____

4. Уточнення конкретних ситуації, які викликають негативні переживання

5. Формулювання суті психологічної проблеми та перспективної цілі для її вирішення _____

6. Застосовані методи та техніки консультування (включно із їхнім призначенням) _____

7. Формулювання рекомендацій, уточнення подальших кроків _____

8. Завершення зустрічі.

Додаток Г

ХАРАКТЕРИСТИКА

студента(ки) 1 курсу групи ЕКПм-1-24-1.4д (з)
освітньої програми 053.00.05 Екстремальна та кризова психологія
спеціальності 053 Психологія
Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

(ПІБ студента(ки))

який(а) проходив(ла) **виробничу (консультаційну)** практику на базі

(назва підприємства/установи)

у період з _____ по _____
(дата початку) (дата завершення)

Характеристика виконаної роботи: перелік, рівень складності, обсяг завдань, які виконував (ла) студент(ка), наприклад:

- ознайомлення з діяльністю установи, специфікою психологічної допомоги;
- вивчення функціоналу та спостереження за роботою психолога;
- аналіз запитів та потреб клієнтів;
- участь в індивідуальних/групових консультаціях як спостерігача або асистента, проведення самостійних консультацій (під супервізією);
- оформлення проведеної консультації, написання психологічного висновку, формулювання рекомендацій для клієнта або фахівців, які з ним працюють;
- обговорення складних консультаційних випадків із супервізором/керівником практики, участь в індивідуальних або групових психологічних заходах (тренінги, консультації, семінари).

Рівень професійної підготовки: знання, які засвідчив(ла) студент(ка) у процесі практики, вміння застосовувати знання на практиці, використання методів активного слухання, емпатії, підтримки клієнта, недопущення оцінних суджень, усвідомлення власних меж професійної компетентності, дотримання стандартів професійної етики психолога

Проявлені професійні якості й особисті риси студента(ки): вмотивованість, відповідальність, ініціативність, організованість, комунікабельність, вміння працювати в колективі, старанність, пунктуальність, дисциплінованість.

Рекомендації щодо подальшого професійного розвитку або працевлаштування студента(ки) (за потреби).

Висновок та оцінка проходження практики: загальна оцінка проходження практики (рівень виконання завдань, ставлення до роботи, рекомендована оцінка («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Керівник практики: _____
(підпис)

ПІБ, посада

Керівник установи/ організації: _____
(підпис)

ПІБ, посада

Печатка організації/установи